

LIBRIS

We know
books

Adriana Ungureanu

Mai e timp

roman

Prefață de Christian Crăciun

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

ISBN: 978-606-49-1785-0

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

E I K O N

București, 2026

I

Povestea mea a început la doi ani după pandemie, când, într-o noapte de vară, am avut un vis straniu. Se făcea că mama mă aștepta la mormântul ei din Cimitirul Sfânta Vineri, stând pe capacul de la cavou, copleșită de tristețe.

— Te rog, nu fi supărată! îi spuneam pe un ton de om vinovat. Te implor să mă ierți, n-am mai trecut pe la tine, dar îți promit că o să ajung curând. Sigur mă înțelegi, doar vezi cât sunt de prinsă cu toate problemele pe care nu știu cum să le duc la capăt!

Tăcea, apăsată de supărare. Pe vremea când trăia și o deranja ceva, devenea zgomotoasă ca o cascadă. Însă silențiozitatea ei din dimensiunea onirică nu prevestea nimic bun.

M-am trezit dis-de-diminează și am căutat să-mi văd de viață, jurându-mi că voi ajunge zilele următoare la cimitir.

A doua zi n-a fost chip să dispun de vreo pauză, abia în a treia zi am reușit să mă urc în mașină și să mă opresc direct într-unul dintre puținele locuri libere de parcare de pe Calea Griviței. De departe, înainte de a face slalom printre mormintele apărute recent și așezate anapoda, deloc creștinește, am zărit ceva straniu: o iedă răzbise la lumină pe lângă capacul cavoului și se întinsese până în locul în care îmi apăruse mama în vis. Am izbucnit în plâns, lacrimile nu mi se mai opreau. Mi-am închipuit că ea era planta, m-am

așezat ca și cum am fi stat amândouă pe o bancă și-am început să-i vorbesc în gând.

„Iartă-mă că n-am mai trecut pe aici! Știi că te port cu mine peste tot!”

După ce m-am liniștit, am făcut puțin curat, admirând tulpina care sfidase legile naturii, exact ca un miracol. Pur și simplu nu reușeam să înțeleg de unde răsărise, din moment ce înăuntru era doar piatră, deloc pământ. În cei 21 de ani de când fusese pusă acolo, nu încolțise nimic, pentru că nu avea cum.

Am plecat nelămurită spre casă. De îndată ce-am pornit mașina, la radio se difuza acea melodie pe care n-am mai fost în stare s-o ascult niciodată până la capăt, pentru că-mi amintea de ziua înmormântării. Spre binele meu, a sunat telefonul și tot drumul până acasă am discutat cu o prietenă de-ale mele.

După șase luni

Ziua, sufletul îmi era apăsător de gânduri nemiloase, iar noaptea mă imaginam singură, bolnavă și săracă.

„Asta n-ar fi viață, la ce bun să trăiesc așa?”, după care mă încurajam: „Acum ești bine, bucură-te de ceea ce ai, cât îți este dat!”

Altădată, mi s-a părut că aud o femeie țipând. M-am speriat atât de tare, încât m-am ridicat în șezut pe marginea patului.

— Biata de ea, ce i s-o fi întâmplat? am încercat să-i vorbesc soțului, trezit de mișcarea mea brutală.

— N-am auzit nimic, cred că ai visat!

Apoi și-a continuat somnul. Fără îndoială, cineva zbierase pe stradă, în dreptul casei și urma să se audă pași sau altceva. Tot așteptând să se întâmple asta, am adormit. Ziua următoare episodul fusese dat uitării, niciun eveniment nu fusese semnalat în mod oficial pe grupul de Facebook al cartierului.

Trei nopți mai târziu, când m-am abandonat din nou mreжелor lui Hypnos, am auzit foarte clar, din nou, o voce feminină

țipând. Părea aceeași. Îngrozită de spaimă, m-am repezit la fereastră. Soțul meu, bineînțeles, n-a auzit nimic, dar s-a trezit de la zgomotul jaluzelelor care, în timp ce le ridicam, dezvăluiau luna plină.

— Nu e nimic afară, după cum vezi! E o liniște perfectă, cred că ești foarte obosită! concluzionează aproape bodogănind, întorcându-se pe partea cealaltă.

Într-adevăr, obișnuiam să dorm iepurește și astfel auzeam totul în jurul meu. Însă, atunci, în timp ce-mi priveam soțul adâncit într-un somn de se puteau tăia lemne pe el, am simțit cum ceva s-a strecurat pe sub pătură și mi-a atins spatele, scuturându-mă puternic. Când am realizat că tata era plecat la țară și în casă nu era nimeni altcineva în afară de noi doi, am țipat. În mod straniu, soțul meu n-a auzit nici asta și părea că până dimineată nimeni și nimic nu o să-l trezească. M-am liniștit imediat, dar, deodată, o durere stranie și înfiorătoare mi-a cuprins sânul drept, ca și cum ar fi fost presat într-o menghină invizibilă. Durerea, tot mai insuportabilă, a devenit arsură, apoi usturime. Am început să plâng, să mă răsucesc de o parte pe alta tot sperând să găsesc o poziție care să mă liniștească. „Ce naiba se întâmplă? Așa se manifestă premenopauza? Atât de agresiv?” Cinci ore m-am perpelit de chin, după care am căzut extenuată pe perna udă de la atâtea lacrimi.

Dimineata, la duș, am simțit... „O gălmă? Atât de mare? Ieri eram bine, nu aveam nimic! Adică, durerile de azi-noapte mi-au provocat asta?” Preocupată să înțeleg ce mi se întâmplă, am stat cu pielea udă și cu geamul întredeschis până am răcit și nu mi-am revenit decât după șase săptămâni. M-am târât până la doctorița noastră de familie de vreo două ori, iar la ultima repriză de antibiotice, aceasta mi-a spus:

— Mergeți neapărat să vă faceți o radiografie, nu-mi place cum respirați!

— Pe mine nu mă îngrijorează plămânii, de curând mi-a apărut un nodul...

— Ia să văd! A, nu e grav, sigur e ceva hormonal! O să vă pregătesc trimitere și la mamografie, dar, vă rog să vă verificați plămânii, că nu se prezintă bine deloc!

La Pneumologie m-am dus cu teamă, dar când am primit veștile bune, aproape că dansam de fericire. „La următoarea investigație nu sunt motive de îngrijorare, așa m-a asigurat doctorița!” și m-am prezentat încrezătoare.

— De ce ați venit la noi? m-a întrebat asistenta, după ce-am terminat cu partea dreaptă și ne pregăteam pentru cealaltă.

— Pentru că mi se pare că am ceva...

— Da... într-adevăr... chiar este! Dar o să vădă mai bine doamna doctor radiolog. Astăzi, după ora 14.00, veți primi rezultatul.

— Eu mă gândesc că nu e grav, mă doare la atingere, ori, din câte știu de la mama, cancerul nu doare.

— Aoleu, a avut și mama...? Cum se simte acum?

— Păi... nu mai este...

Tăcerea a întunecat camera și mai mult, dând impresia că vremea se pregătea de ploaie, deși era o zi însorită. Am plecat spre casă tristă, fără vreun motiv anume, poate pentru că o pomenisem pe mama. Deodată mi-am amintit: și atunci era tot o zi de martie!

Începând cu ora 14.00 am verificat aplicația la fiecare zece minute. Rezultatul întârzia și emoțiile erau tot mai prezente. În adâncul suflului, speram să se încheie cu bine și acest episod. Exact la ora 15.00, un număr necunoscut m-a trezit din starea de amorțeală.

— Bună ziua! Sunt medicul specialist... Doamnă, nu știu cum să vă spun...

Răspunsul meu s-a ivit din inerția politeții:

— Spuneți direct! Probabil nu e de bine din moment ce ați sunat... Știți, am trecut cu mama printr-o experiență similară, deci sunt pregătită pentru orice!

Obrajii mi s-au aprins de la minciună – oamenii nu sunt pregătiți pentru veștile proaste ale altora, darămite pentru ale lor. Fără voia mea, m-am îndepărtat încet de această lume până m-a înghițit

o gaură neagră, iar cerul s-a zdrobit peste mine. Mi-am adunat ultimele forțe pentru a mulțumi cu glas stins. N-am închis eu telefonul, am rămas nemișcată câteva minute. Nu-mi doream decât să adorm și să nu mă mai trezesc.

În starea de semi-somn am reauzit țipătul acelei femei disperate și parcă iarăși ceva m-a atins. Îmi reapăruse amintirea durerilor crâncene care mă chinuiseră noaptea întreagă și, nu-mi dau seama cum, m-am dumirit:

— Tu ai fost, nu e așa? Ai încercat să mă previi, pentru că numai tu știi ce înseamnă această boală, care te-a făcut să pleci departe de mine! Mi-ai apărut tristă în vis, apoi, în mod inexplicabil, a răsărit iedera aceea de la cimitir, ca un miracol, dar eu n-am priceput nimic!

Ceea ce părea o stare de transă s-a stins de îndată ce-am reauzit în minte vocea cristalină a doctoriței, trezindu-mă de-a binelea: „Pronosticul meu este de 95%, însă trebuie neapărat biopsie, iar dacă acesta se confirmă, urmează chimioterapia, operația, radioterapia... Îmi dați voie să vă fac programare la biopsie, vă rog? Dumneavoastră sunteți acum un caz de urgență și aveți prioritate... Revin de îndată cu informații...”

Lacrimile țâșneau ațâțate de o neliniște pe care n-am mai cunoscut-o vreodată.

„Dacă mi se confirmă diagnosticul, eu când o să mă mai ocup de tot ce mi-am propus? Am atâtea planuri... Ce mă fac? Pe ce să pun mâna mai întâi? Dar dacă voi avea totuși norocul să mi se spună că a fost o greșală?”

Ghinionul plana deasupra mea. Primisem toate semnele că ceva îngrozitor urma să se întâmple, însă n-am știut să le deslușesc. Pe măsură ce deznădejdea pune stăpânire pe mine, mi-am amintit povestea impresionantă a negustorului lui Nicolae Dabija¹, care

¹ „Băiatul căruia i s-au furat visurile”, din volumul „Prima dragoste e totdeauna ultima” publicat de Editura pentru Artă și Literatură, 2023.

obișnuia să cumpere visuri. „Dacă ar exista așa ceva, n-aș mai avea timp să mi le răscumpăr!” încercam să-mi distrag atenția și să dau frâu liber imaginației. „Bunicul m-a sfătuit să nu-mi vând visurile, să nu le cedez altora... Visul tău realizează-l tu, dacă nu dorești ca el să te ucidă...” năvălea peste mine citatul preferat din opera marelui scriitor. Apoi am continuat dialogul interior:

„Dar mie... mie cine îmi mai realizează visurile? Tocmai acum când, după atâtea supărări și muncă, am creat infrastructura pentru făurirea lor? De ce acum, când am ajuns să câștig bine, să fac ceea ce-mi place, sunt fericită cu adevărat și-mi propusesem ca în următorul deceniu să fiu cea mai mișto femeie de peste 50 de ani? De ce trebuie să trec prin ceea ce a trecut mama? Ea era nefericită, oamenii au dezamăgit-o, a suferit mult, n-a fost mulțumită de viața pe care a avut-o; în schimb eu am știut să mă bucur de tot ce mi-a fost dat și-am fost mereu recunoscătoare. Te rog, Doamne, arată-mi unde am greșit? Acum tu ești negustorul meu de timp! Te implor, dă-mi cât de mult se poate și luminează-mă să înțeleg ce pot oferi în schimbul zilelor mele! Și te rog, învață-mă ce este mai bine: să mă izolez și să scriu o ultimă carte, să bucur spiritul celor care mă apreciază ca scriitoare? Dar merită, oare, să-i sacrific pe cei pe care îi iubesc și să-i privesc de prezența mea cât încă sunt în putere? Sau să le dăruiesc acestora din urmă tot timpul meu rămas și să mă las de scris? Dar oare au nevoie de mine în viața lor sau mai bine să-i obișnuiesc cu lipsa mea? E cazul să-i iert și să mă împac cu cei care m-au supărat? Să-i caut pe cei de care îmi e dor și să le spun cuvintele nespuse? Să pun lucrurile în ordine în casă? Să călătoresc în locuri știute, de suflet sau spre alte destinații noi? Ajută-mă, Doamne, să înțeleg ce am de făcut?”

Așa a început lupta mea cu timpul.

II

Am rămas paralizată în „vârful patului” – cum obișnuia mama să-mi spună în copilărie – sperând ca o minune să se întâmple și să mă poarte într-o realitate mai prietenoasă, apoi totul să fie bine. Când realizez că mă aflu într-o sinistă fundătură, izbucneam într-un plâns zgomotos. Asta până a sunat din nou telefonul. Era doctorița cu glas dulce, pe care deja o asociază ca fiind „mesagerul veștilor proaste”. Mă programase la biopsie marțea următoare. Mi-am făcut repede un calcul, mai aveam un weekend și o zi de viață normală. Am acceptat propunerea dânzei, am rugat-o să repete detaliile, pentru că nu mă mai puteam concentra. Între timp a apărut și soțul meu, care a primit vestea cu oarecare detașare, sperând să fie o „alarmă falsă”.

În mod ciudat, timpul n-a mai curs cu viteză, ca de obicei, dimpotrivă, s-a făcut greu seară, iar noaptea a fost foarte lungă și eu n-am prea dormit. Stăteam pe partea dreaptă, mă durea undeva adânc în torace, probabil de la plânsul meu înăbușit care mă împiedica să respir, dar și pentru că aveam nasul înfundat. Îmi venea să mă îmbrac și să fug până la primul smoc de copaci cu aspect de pădure, unde să pot urla fără să mă audă nimeni. Intuitiv, am știut dintotdeauna că voi avea același destin ca mama. Derulam trecutul ca pe un film și parcă o auzeam plângând în hohote pentru că se

purtase urât doctorul cu ea, atunci când revenise la cabinetul lui speriată că îi crescuse gâlma de la piept, după ce acesta îi recomandasese să aștepte două-trei luni ca să sesizeze eventuale modificări. Ce-i drept, se mobilizase abia după șase luni, timp în care ținuse un tratament naturist, fără carne și nimic solid, doar o cură cu sucuri din legume și multă rugăciune, sperând într-un miracol.

— De ce ai stat ca vaca și n-ai venit când ți-am spus?

În acea epocă unii medici cunoscători își adjuceau dreptul de a insulta pacienții.

— Păi am crezut că...

A ascultat-o, evident indignat de tratamentul ei naturist.

— Treci imediat să-ți faci biopsia!

— Dar nu e periculos? Am auzit...

— Tu auzi numai tâmpenii!

Din fericire, asistenta lui fusese ceva mai amabilă, a condus-o pe mama la cabinetul alăturat, de unde a ieșit plângând cu pieptul învinețit, spunându-ne că cea care îi făcuse procedura nu avusese pic de milă. Ne-am întors acasă pe o vreme rece, picura cu stropi mărunți. Nu era deloc un martie vesel, iar așteptarea rezultatului ne-a ținut cu sufletul la gură vreo trei săptămâni. Ne-am trezit într-un aprilie la fel de rece și de trist, în special în ziua aceea blestemată în care i s-a confirmat diagnosticul. Am făcut eforturi supraumane să o încurajez și s-o înveselesc.

La început am sperat că se va face bine, dar, cu timpul, am înțeles că nu se va întâmpla asta niciodată. N-am reușit să mă obișnuiesc cu ideea că într-o bună zi o voi pierde. Îmi aminteam aproape toți cei cinci ani în care am avut ocazia să asist, secvență cu secvență, la toate etapele condamnării ei la moarte: vestea că nu mai putea fi operată, apoi seriile interminabile de citostatice suportate eroic până când n-a mai rezistat; tumoarea n-a regresat niciodată, nici măcar un milimetru, dimpotrivă, tot creștea, iar consecințele au fost dramatice: internări repetate pentru curățarea plămânilor de apă, crize de vomă până la leșin, tuse tuberculoasă, de ni se făcea

rușine când o apuca pe stradă; mult mai târziu au început durerile de oase, iar pe final, cobaltoterapia a ros-o de vie. Cel mai frumos și bun om pe care mi-l dăduse Dumnezeu se transformase într-o ființă de nerecunoscut. Îmbătrânise mult pentru vârsta ei, destul de tânără atunci, ca și cum cine moare de cauze naturale trebuie să treacă prin toate etapele ciclului de viață. Finalul a fost devastator, după ce-am fost martoră la atâta suferință, nu mi-am imaginat că, în loc să mă bucur eliberarea ei de chin, durerile sufletești provocate de refuzul meu de acceptare a deznodământului mă vor zdrobi. Mulți ani am trăit cu spaima de a nu păți ceva, rugându-mă neîncetat să nu aibă și fiul meu aceeași soartă ca mine. Și tocmai când mi se cicatrizaseră rănilor trecutului și începusem să mă liniștesc și să privesc viitorul cu încredere, sentința a năvălit în mod nemilos. Dacă pentru mama reușisem să păstrez aparențele unui om puternic, pentru mine nu mai aveam energie.

Imaginile și gândurile trecutului mă extenuau și mă desprindeau de realitate, făcându-mă să plutesc într-o stare de semitrezie, din care am fost distrasă de un zgomot straniu. Am întors capul puțin și, mult deasupra mea până în tavan, am văzut ceva incredibil: o aripă uriașă alb-argintie într-un nimb uluitor, căreia, deși se zbătea lin, i-am simțit curentul. În cele câteva secunde cât am privit-o, durerea din piept, deznădejdea, dorul, incertitudinea, toate dispăruseră; m-a cuprins o pace stranie și-am căpătat din senin o putere incredibilă, un curaj nedeslușit, o încredere alimentată de un izvor invizibil al speranței. N-am reușit să disting realitatea de închipuire, însă am convingerea că a fost o entitate dintr-o ierarhie spirituală fără chip, apărută special să-mi inducă starea că voi fi bine. Ca un ecou, mi-a venit în minte povestea mamei cu vocea ei cu tot, pe care mi-o tot spunea repetat, ca și cum trebuia s-o țin minte și pe care, să fiu sinceră, n-o crezusem niciodată:

„Cursa de la Beirut tocmai aterizase la ora preconizată, cu toate că decolase cu întârziere. S-a oprit în locul indicat de turnul de

control și, de nicăieri, a apărut un convoi cu zeci de soldați, care, în câteva secunde, au înconjurat nava, pregătind puștile de tragere spre orice direcție s-ar fi simțit vreun pericol. Noi, pasagerii, am fost mobilizați să coborâm cât mai repede posibil. Eram toți speriați și pentru că un alt echipaj militar se urcase la bord pentru a ne dirija spre terminal. Eu și cu taică-tu am fost conduși separat spre doi reprezentanți ai ambasadei. Ne-au dus cu mașina militară în fața intrării directe spre biroul destinat corpului diplomatic. Deși aeroportul trebuia părăsit cât mai repede – fiind un obiectiv vizat de teroriști în urma atentatelor recente – se tot iveau situații neprevăzute. Recuperarea bagajelor întârzia încheierea formalităților și procedurile au durat ceva mai mult decât ne-am fi așteptat. Iar eu eram gravidă în opt luni cu tine și trebuia să merg neapărat la toaletă. Bine, nici n-aș fi avut dreptul să zbor, dar fusesem ajutată de medicul din țară care îmi pregătise documentele și care, chipurile, dovedeau că eram însărcinată în șase luni, cu toate că burta mea era enormă. Până în acea zi nu mi-am imaginat ce înseamnă să fii soția unui diplomat într-o țară aflată în mijlocul conflictelor militare și politice. Fusesem instruită cu privire la ceea ce aveam voie și mai ales ce nu aveam voie să fac în zilele cât vom sta în Egipt, dădusem chiar un examen, însă în fața riscurilor reale avusesem impresia că tocmai mă trezisem dintr-un vis și nimerisem din întâmplare la turnarea unui film american de război. Soldații purtau uniforme și puști pline de gloanțe, erau pregătiți să acționeze în orice clipă. Primele impresii au fost demoralizante, nimic nu-mi inspira garanția unei protecții reale. Mă rugam în gând să nu se întâmple vreun schimb de focuri, să fii puternică pentru tine și te rugam să stai liniștită până vom ajunge în Sudan, la spitalul unde aveam rezervare. Măi, exact atunci, pe aeroportul din Cairo nu mai rezistam, trebuia să merg la toaletă, unde era o ceată de arăboace, majoritatea negrese, înfometate de parcă așteptau iarna, nu cele 45 de grade la umbră cât anunțaseră stewardesele la aterizare. În anul 1972, aeroportul era plin de ventilatoare peste tot, de

toate dimensiunile, dar degeaba, putea îngrozitor și pe lângă asta aveam și o teamă să nu răsară vreo teroristă printre alea. Evitam să le privesc, numai că o femeie anume se tot întorcea și își lipise efectiv ochii de pântecul meu. „Of, probabil n-am capul acoperit și port mânecă scurtă!” mă gândeam neliniștită, sperând să nu răbufnească. Era o negresă superbă. Știam foarte bine ce trebuia să port, însă din cauza transpirației excesive și a burtoii care îmi zdrobea picioarele, ignorasem protocolul în favoarea unei ținute lejere – o rochie largă din tricot, de-mi venea s-o rup de pe mine și niște saboți cu puțin toc – ziceai că merg în vacanță, nu la ambasadă. Deodată, femeia care mă urmărise insistent a prins glas, invitându-mă pe un ton repezit, într-o engleză chinuită:

— Go! Go! You and your baby! (Mergi! Mergi! Tu și copilul tău!)

Celelalte au sărit aprobând-o în cor, dând din cap, gesticulând teatral și sporovăind zgomotos, făcându-mi loc s-o iau înainte.

Eu le-am tot făcut semne cu mâna că puteam să aștept, dar toate au ridicat vocea, ordonându-mi să intru înaintea lor. Invitația mi-a prins bine, dar... trebuia să stau pe vine. A durat ceva, din cauza poziției incomode și, când am ieșit din cabina de toaletă, am simțit că vreau din nou, normal, așa e la gravide! De aceea am zăbovit pe acolo. Cea care avusese inițiativa s-a desprins din rând și-a venit lângă mine, atingându-mi pântecul. Era o tânără, cu un aer misterios și un ten superb, cam de vârsta mea:

— Your baby... girl! (Copilul tău... fată!)

— No! It's a boy! (Nu! Este băiat!) am răspuns indignată.

— No! No! Girl! Ruuxa Jecel. (Nu! Nu! Fată! ...)

— What? I don't understand! (Ce? Nu înțeleg!)

Din coadă a apărut o altă femeie, ceva mai în vârstă, care părea s-o știe pe fata respectivă.

— She says that you will have a baby girl loved by spirits. (Spune că vei avea o fată iubită de spirite.)

— Nasiib banan! continua cea tânără.